

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVII (41)
Štev. (No.) 37

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
29. septembra 1988

Protest udeležencev Drage 88

Udeleženci študijskih dni Draga 1988, zavedni Slovenci iz domovine, zamejstva in tujine se čutimo dolžni izraziti svoje ogorčenje in protest sprčo vzhajajočih dogodkov, ki so se na Slovenskem zvrstili v zadnjih mesecih.

Kajti ti dogodki — aretacije znanih časnikarjev v času razveseljivih demokratičnih gibanj, ter sojenje četverici pred vojaškim sodiščem v mirnem času — so razkrili, da obstajajo v najvišjih oblastnih in političnih telesih jugoslovanske države močne sile, ki so nespravljivo sovražne razpoložene do demokratičnih gibanj na Slovenskem in še zlasti do spremljajočega prepoda slovenske narodne zavesti.

Tako sovražno so te sile razpoložene, da so pripravljene, kot se je razkrilo v tej aferi, tudi z vojaško silo nastopiti proti slovenski demokratični in narodni prebujni, seveda z namenom, da z zastraževalnimi akcijami zbijejo v tla njeno moralno moč in da z vrsto aretacij odstranijo s prizorišča njene najvidnejše nosilce.

Nekatera znamenja celo kažejo na jezikovne genocidne nakane proti slovenskemu narodu, nakan, ki nam jih ni težko prepoznati, ker smo poskusa uresničevanja takih namenov izkusili med fašistično in nacistično okupacijo.

Vzmemirala nas je poleg vsega tega še medlost in bojzljiva opreznost, s kakršno so se predstavniki slovenske politične in državne oblasti odzivali na te strašljive dogodke, saj v teh odzivih pogrešamo jasnih in odločnih besed odpora in nasprotovanja tako očitnim prestopkom zoper osrednje vrednote in pravila civilne družbe in še posebej zoper ustavno priznano suverenost slovenskega naroda.

Se posebej je za nas kbrb vzbujajoča in porazna spretnjaška lahkoča, s katero se predsedstvo slovenske republike neodgovorno odrekla suverenosti svoji pravici do lastnega ukrepanja zoper dejanja, ki so resno ogrozila doseženo in krvavo izborjene pravice Slovencev v Jugoslaviji. Če predsedstvo republike Slovenije izjavlja, da se ne čuti poklicano („pri-

stojno“) za vprašanja o ustavnosti ali neustavnosti vojaških povelj, ki jih vsebujejo razkriti tajni dokumenti, glavni predmet sodne obravnave, tedaj je s tem pokazalo, da se ne čuti prvenstveno zavezano slovenskemu narodu, v imenu katerega je postavljena, temveč da čisto refleksično zgolj varuje svoj položaj, tj. položaj edine obstoječe in edine vladajoče stranke.

Podoficir Ivan Borštner je lahko pred vojaškim sodiščem trdno vztrajal na stališču, da je ravnal po svoji najboljši vesti, ko je sicer nedovoljeno posegel po tajnih vojaških listinah, ker njihova vsebina oziroma namen po njegovem prepričanju predstavlja nevarnost za slovenski narod. Kar je torej lahko storil tako rekoč najmanjši izmed nas, posameznik iz nižjega socialnega sloja, vendar zaveden Slovenec, tega ni moglo storiti najviše predstavništvo slovenske države.

Kakor se lahko veselimo velike, nedavno izkazane množične pripravljenosti Slovencev na tveganja in žrtve, kakor se lahko veselimo srčnosti kakega Ivana Borštnerja, tako smo lahko tembolj ogorčeni sprčo vedenja slovenskih oblasti, ki po svoji moralni pripravljenosti že ne dosega niti najbolj razširjenega razpoloženja Slovencev za uresničitev suverene narodne eksistence, za demokratični razvoj in za civilno družbo.

Izražamo svojo trdno podporo Odboru za človekove pravice v Ljubljani in želimo, pričakujemo, da bo trdno vztrajal pri svojem poslanstvu, ki ga je plebiscitarno potrdila slovenska javnost. Še posebej velja naša podpora in solidarnost štirim obsojencem, Borštnerju, Janši, Zavrlu in Tasiću.

Udeleženci Drage 88 se s tem zavezujemo, da bomo vsak po svojih močeh skušali pripomoči, da bi se gibanje za človekove pravice na Slovenskem utrnilo in še razširilo in še posebej, da bi dosegli oprostitev vseh štirih obsojencev.

Trst, 4. septembra 1988

Udeleženci 23. študijskih dnevov Drage 1988

Mitingi Srbov

Kot smo že pisali, Srbe zelo vzemirja njihov problem Kosova. Sedaj pa je vmes posegla še osebna ambicija, ki grozi iz tega — sicer resnega problema — vžgati hud ogenj!

Predsednik srbske partije — Slobodan Milošević — je namreč izrazil to narodno srbsko problematiko, da se osebno dvigne na vrh jugoslovanske oblasti. Seveda se mu drugi oblastniki upirajo, on pa si skuša pribiti množice na svojo stran.

Zato je pričel z „mitingi“. V zadnjih mesecih so pričele razne celice ZK in SZDL organizirati ljudi po Kosovu, Srbiji in Črni gori ter jih skupinsko prepeljevati z avtomobili in vlaki na razna zborna mesta, kjer že pripravljeni govorniki navdušujejo Srbe za zopetno pridobitev Kosova ter grme proti Albancem, raznim protisrbskim partijcem, pač pa slavijo Miloševića, ki ga prikazujejo kot drugega Tita in novega srbskega narodnega junaka.

Na teh mitingih je možno videti vse vrste transparentov ter slišati razna vzklikanja, ki jasno kažejo, kaj je zadal. Naj jih nekaj navedemo: Enotna Srbija; Dol s fašisti; Živel Milošević; Dajte nam orožje; Zdal se ve, kdo je drugi Tito, Slobodan ime je ponosito, Dol z albansko iredento; Nova ustava — vrata sloge; Smrt Siptarjem, itd.

Sedaj so namerno obrnili vso to dejavnost tudi v druge republike. Pričeli so v Vojvodini, nadaljevali v Makedoniji, sedaj še v Črni gori.

Vrstila so se zborovanja v mestih: Novi sad, Pančevo, Karadjordjevo, Vrbas, Niš, Nikšić, itd.

Razne srbske politične skupnosti so se najavile na obisk tudi v Slovenijo. Naravnost vsiljivo pisarijo raznim mestom, da naj skupaj pridejo na miting, ali pa naj Slovenci pridejo na njihove v Kosovo.

A slovenska mesta se druga za drugim opravičujejo, češ da sicer čutijo s Srbi, a da taka pot ne pelje nikamor in da zato ne bodo soorganizirali takih srečanj v slovenskih mestih.

Take odgovore so dala Ljubljana, Murska Sobota, Ljutomer, Nova Gorica, itd. Slovenci so se izjavili, da če pojdejo na Kosovo, se bodo razdelili in jih bo šla polovica k Srbom, polovica pa k Albancem.

Srbi zdaj apelirajo na sentimentalnost, češ da so oni ljubeznivo sprejeli Slovence, ko so jih Nemci izgnali med vojsko, Slovenci pa odgovarjajo, da pač tedaj oni niso izvažali svojih političnih pogledov na reševanje svojih problemov v vpitjem in hrupnimi demonstracijami.

Vsekakor so Slovenci previdni, ker vedo, da je tu poleg Kosovskega problema še poskus Miloševića, kako bi lahko na hrbitih demonstrantov dosegl moč in oblast v državi ter se prelevil v novega Tita.

Znano pa je, da je Milošević precej proti Slovincem in njihovi sedanjli liberalizaciji ter da je pristaš centralistično urejene Jugoslavije.

Srbi ogroženi

Dunajski „Kurier“ je 1. septembra priobčil daljši članek: „Živela Srbija, smrt Albancem.“ Dopisnik poroča o nastopu srbskih nacionalistov v Novem Sadu, prestolnici avtonomne Vojvodine. Med drugim poroča:

„V veliki Srbiji in Črni gori se že več tednov ponavljajo s pristankom Zveze komunistov množični nastopi in to z vednostjo sedanjega srbskega vodje Slobodana Miloševića. Ta je pred nedavnim pribil: Srbija je edina republika, ki ne razpolaga s temeljnimi pravicami s svojo zemljo! Milošević se sklicuje na ustavo iz

leta 1974., po kateri sta Vojvodina in Kosovo avtonomni pokrajini. Albanci so na Kosovu v povojnih časih doživljali preganjanja, sedaj pa ji hoče hrbska vodilna stranka ukiniti celo avtonomijo. Nasprotje je po letu 1981 znova oživelo, zglede, da je neresljivo in se približuje smodniškemu dimu. Srbi in Črnogorci zaradi albanskega pritiska zapuščajo Kosovo. Srbi so na Kosovem uvedli obsedno stanje, srbska skupščina je celo razpravljala o problemu naraščanja albanskih rojstev. Srbija se čuti v jugoslovanskih mejah obkrožena po narodih, ki jo hoče-

jo obvladati. Beograjski tednik NIN je ponatisnil staro bojno pesem: „Že slišimo trobente na srbskem Kosovu, vsi Srbi se tega vesele — vedno močnejše, bratje, Kosovo je znova srbsko, srbski junaki, naj vam zasije sonce, morate se maščevati...“ Pesmi ponavljajo oklice iz časov pred prvo svetovno vojno: „Kdo trdi, da je Srbija majhna. Ni majhna, trikrat se je bojevala.“

Vojska, ki je posegla v kosovske nemire in tam pred leti že kruto nastopila, ni zmogla preprečiti vsak dan večjih nasprotstev med Srbi in Albanci.

Slovenski zdomci si gotovo ne želimo državljanske vojne in smo zaskrbljeni za usodo naših narodov. Ni dvoma, da ZKJ in JLA iščeta rešitev na Kosovu, sodimo pa, da zvezna jugoslovanska vlada s takimi načini ne bo rešila kosovskega vprašanja. Slovenci seveda tudi vemo, da je Kosovo za Srbe isto kot jo za nas Slovence Koroška in Gosposvetsko polje.

-erne

London zadržuje podatke o Katynu

Med poljsko skupino, ki živi v Angliji, je v zadnjem času povzročilo veliko razburjenje zadržanje gospe Margaret Thatcher zaradi objave dokumenta, po katerem je dokazano, da so leta 1940 Sovjeti umorili v Katynu 14.000 poljskih oficirjev, ki so bili zaprti v ruskih taboriščih. Čeprav je Mihael Gorbačov preko sovjetskih obveščevalnih sredstev rahlo nakazal, da bi sovjetska vlada priznala Stalinov množični umor Poljakov, sta ga Thatcher in njen zunanji minister Geoffrey Howe namerno obdržala dosedanje angleško izmikavanje o tem množičnem pokolu. Podminister lord Chelwood je v angleški zgornji zbornici celo izjavil, da dosedaj ne obstajajo prepričljivi dokazi o tej zadevi. To pa naj bi bilo po mnenju Poljakov popolna neresnica, ki ima svojo osnovo v dejstvu, da želi gospa Thatcher po odhodu predsednika Reagana zavzeti njegovo mesto kot „voditeljice svobonega sveta in posredovalka med Gorbačevom ter neizkušnim, novoizvoljenim predsednikom Severne Amerike“. Zato se noče zameriti Rusom in bo čakala, da bo Gorbačov kot prvi povedal resnico o Katynu.

Čeprav je že leta 1952 severnoameriški kongres — po dolgih preiskavah — izjavil, da so katynski pokol zakrivil Sovjeti in so pred 15 leti angleški dokumenti dokazali, da so bili Angleži že leta 1943 priprani o tej sovjetski krivdi, je takrat-

ni angleški zunanji minister — verjetno iz političnih vzrokov — zadrževal; da so poljske oficirje ubili Nemci leta 1941 in na noben način Sovjeti leta 1940. Britanskemu tisku pa je bilo celo ukazano, da naj obtožujejo Poljake, da širijo slabo propagando o Rusih. Znano je namreč, da je od 22. junija 1941 ter do konca vojne leta 1945 bilo prepovedano angleškemu tisku in radiu, da bi poročali kaj slabega, oziroma nepriemernega o Stalinu.

Tri leta po objavi britanskih dokumentov o pokolu v Katynu so tam živeči Poljaki — bivši vojaki svobodnih poljskih vojnih sil — odkrili na londonskem katoliškem pokopališču spomenik katynskim žrtvam. Ker pa nosi napis „Katyn 1940“, je takratna laboristična vlada le-tega smatrala kot provokacijo in je zato prepovedala, da bi odkritju spomenika prisostvoval kak zastopnik vlade. Izrecno je tudi prepovedala, da bi visoki angleški oficirji, ki so se v vojni borili skupaj s poljskimi tovariši, ob tej priliki nosili vojaške uniforme. V zadnjem trenutku so tudi prepovedali sodelovanje vojaške godbe, ki je nameravala izvajati žalno glasbo ter verske pesmi. Čeprav se je veliko število poljskih vojakov borilo v angleških vrstah proti Nemcem in jih je veliko padlo ali pa so bili ranjeni, ob tem, za Poljake tako važnem dogodku — angleške oblasti niso bile prisotne. Še več — vlada je celo izjavila, da Poljaki zlo-

Slovenija in demokracija

Pod tem naslovom je med pismi bralcev — to so najbolj bran in zanimiv del ljubljanskega Dela — 18. junija napisal Mate Dolenc iz Ljubljane izredno resničen in odkritosrčen komentar, ki ga razen uvoda v celoti posredujemo našim bralcem:

„Vsebuje pa (članek iz Vjesnika avtorja Dragana Djurića) njegov komentar vprašanje, na katero bi rad tukaj čisto na kratko odgovoril, ker je odgovor v svoji končni konsekvenci od sil preprost, čeprav noši za sabo celih šestdeset let zapletene, mučne in klavne zgodovine; gre za Djurićevo vprašanje, „zakaj toliko nezaupanja v zakonite organe? Čemu vsa ta vprašanja sekretariatu za notranje zadeve, družbeno-političnim organizacijam in organom Slovenije, zaradi zaprtosti informacij?“ Videti je, da to vprašanje ne muči šamo tega časnikarja, ampak tudi mnoge vodilne komunistične funkcionarje, zlasti tiste pri policiji in v vojski, posebno na jugu te države.

No, odgovor je preprost in čisto

rabljajo britansko gostoljubnost. Danes, po 45 letih, gospa Thatcher iz osebnih nagibov, še vedno molči o katynskem masovnem pokolu.

Po poročilu E. R. iz Londona priredila D-OVA.

nič nov; zato, ker so komunisti v šestdesetletni zgodovini „svoje“ gibanja nesporno dokazali, da njihovim „zakonitostim“ in „legalnostim“ nikakor ne gre zaupati, ker niso nikarkršnega zaupanja vredne. To so dokazovali od svoje geneze naprej, od zvitega in krvavega odstranjevanja pripadnikov drugih, legalnih strank, pokola delavcev v Kronstadtu, preko Stalinovih sodišč in morišč, ki so bila popolnoma „zakonita“, kakor so bili „zakoniti“ tudi procesi na Češkoslovaškem, ki jih je opisal London; pa „zakonita“ okupacija ČSSR leta 1968 — in še prej „zakonito“ zatrtje vstaje na Madžarskem, „zakonita“ vojaška diktatura na Poljskem — do naših (in ti so za nas najpomembnejši) domačih, povsem „zakonitih“ in „po zakonih“ vodenih in izvedenih dachauskih procesov, katerih „zakoniti“ izvajalci še danes uživajo sadove svojega „zakonitega“ dela, pišoč duhovite epigrame v časopise — ne moremo seveda izpustiti „zakonitega“ Golega otoka in „zakonite“ Stare Gradiške, „zakonitih“ tisočev današnjih političnih zapornikov, ki jih je več kot na Poljskem, Češkem in Madžarskem skupaj, seveda tudi ne genialnega in seveda strogo „zakonitega“ procesa šestorici v Beogradu... no, dovolj teh „zakonitosti“, poznamo jih, v tej državi že štirideset let živimo z njimi...

ZADNJE NOVICE

Član predsedstva SFRJ, delegat iz Slovenije, Franc Šetinc je v ponedeljek 26. septembra na TV izjavil, da nepreklicno odstopa s svojega mesta, kajti ko je pred kratkim bil na Kosovu in si ogledoval in študiral položaj, so srbski časnikarji, ki so ga spremljali, popolnoma izkrivili njegove besede, deloma jih sploh zamolčali ali jim dajali drugačne pomeni.

Poleg drugega je še dejal, da vse to, kar se dogaja v zadnjih časih okrog Kosova, pelje neizogibno v državljansko vojno.

Obravnava pritožbe štirih slovenskih obsojencev na zadnjem političnem procesu, ki bi se morala začeti ta teden pred višjim vojaškim sodiščem v Beogradu, je bila prestavljena za dva dni, kajti vojaški branilec Ivana Borštnerja se je demobiliziral, ker ga ni hotel braniti. Predsednik vojaškega sodišča — Hrvat — je odločil, da bo tudi to prizivno sojenje v Beogradu poslovalo v „uradnem jeziku sodišča“ t. j. v srbohrvaščini, in da bo tajno, kar pomeni, da bo javnost izključena, prisotni bodo lahko le najbližji sorodniki.

jo obvladati.

Beograjski tednik NIN je ponatisnil staro bojno pesem: „Že slišimo trobente na srbskem Kosovu, vsi Srbi se tega vesele — vedno močnejše, bratje, Kosovo je znova srbsko, srbski junaki, naj vam zasije sonce, morate se maščevati...“ Pesmi ponavljajo oklice iz časov pred prvo svetovno vojno: „Kdo trdi, da je Srbija majhna. Ni majhna, trikrat se je bojevala.“

Vojska, ki je posegla v kosovske nemire in tam pred leti že kruto nastopila, ni zmogla preprečiti vsak dan večjih nasprotstev med Srbi in Albanci.

Slovenski zdomci si gotovo ne želimo državljanske vojne in smo zaskrbljeni za usodo naših narodov. Ni dvoma, da ZKJ in JLA iščeta rešitev na Kosovu, sodimo pa, da zvezna jugoslovanska vlada s takimi načini ne bo rešila kosovskega vprašanja. Slovenci seveda tudi vemo, da je Kosovo za Srbe isto kot jo za nas Slovence Koroška in Gosposvetsko polje.

Zato je torej začudenje Dragana Djurića in „prizadetih“ komunističnih oseb in organov nad nezaupanjem javnosti do „zakonitosti“ postopka proti Janši, Borštnerju in Tasiću seveda popolnoma deplasirano. Zgodovina komunističnega gibanja dokazuje, da so si komunisti pisali „zakone“ vedno samo po svoji meri, in da tem „zakonitostim“ ne smemo zaupati, ker našega zaupanja niso vredne. To imamo v krvi — in že v genih, za dolgo, dolgo časa naprej.

In zato jim ne zaupamo tudi danes in jim bomo težko zaupali jutri.

Vedno več ljudi v Sloveniji jasno vidi vso zgodovinsko in sodobno vrednost komunistične teorije in prakse. V prejšnji številki smo pisali v uvodniku o vrednosti raznih sodb, ki niso bile in tudi danes niso drugega kot konstrukt sistema za ohranitev oblasti.

Z gornjim pismom tudi mi v vsem soglašamo. Kakor pisec tudi vsa naša demokratična skupnost med revolucijo ni verjela komunistični „zakonitosti“! In tisti, ki so ji verjeli — npr. Kocbek in tovariši — so bili „zakonito“ odstranjeni, včasih po „zakonitih“ obsodbah, včasih po „prostovoljnem“ odstopu, „zakoniti“ upokojitvi itd.

Danes tako mi kot prebujajoča se demokracija med slovenskimi občani enako ne verjamemo in ne zaupamo režimu. Ne danes ne v bodoče!

Kako neki, saj žalostno, a jasno dokazuje, da ga ne zasluži!

O NAS PIŠEJO V LJUBLJANI

Jezikovni kotiček

RAMOS MEJIA

„Tik ob Buenos Airesu je okraj (v resnici je polmilijonsko mesto), ki se mu pravi ‚Ramos Mejia‘, piše rojak iz Argentine, ‚Ker je tam slovenska kreditna zadruga, ne mine teden, da ne bi v časopisju brali, kaj se godi v ‚Ramos Mejia‘ ali — zdaj že čisto udomačeno — v ‚Ramos Mejiji‘. Ker pa se pravi ‚J‘ izgovarja po špansko (‚h‘), drugi pa kot slovensko sklonilo (‚j‘), je stvar hecna. Kako bi ti sklanjal, ali kako tega ‚vrnanča‘ (bi dejala moja mama) pisal?“

Takih in podobnih imen je po vsem svetu polno in kakor Slovenci v Argentini jih tudi Slovenci doma izgovarjamo enako, tako, kakor praviš, da je pri vas ‚zdaj že čisto udomačeno‘: (uramos mehiji).

Slovenci namreč v izgovoru na splošno zapolnjujemo zev med nekaterimi samoglasniki, zlasti še, če je prvi ali drugi od njih i, na primer hijena, milijarda, esejistika. To je za končna dva zloga za nekatere zveze že zdavnaj obveljalo tudi v pisavi, na primer Italija, Dioklecijan, ideja, v večini drugih podobnih položajev pa vztrajno pišemo po — recimo temu — izvornem načelu, na primer higiena, heróičen, revialen. Marsikdaj to pravopisno načelo vpliva celo na izgovorno rabo, da se v tako imenovanem zbornem govorjenju izogibamo naravni zapolnitvi zeva in tudi govorimo (higi-éna, heró-ičen, reví-álen, ker bi nam (hi-

gijéna, heróičén, revijálen) zvenelo preveč po domače, preveč pogovorno. S tem pravzaprav delamo silo jeziku in se delamo fine tam, kjer ni daleč do izumetničenosti, saj mirno izgovarjamo (hijéna, heróji, revija).

Mene osebno v pisavi že od nekdaj moti, ker moram po sočasnih pravopisnih pravilih pisati: V Pavii, ker se pač mestu pravi Pavia, in Marii, Mariini, kadar je kateri od oseb ime Maria.

Zato mi je ljubo, da ste Slovenci tudi v Argentini v praksi uveljavili pisavo ‚v Ramos Mejiji‘, kakor jo zagovarja novi pravopis. Čudim pa se, da se vam zdi izgovorna skupina (-hiji) hecna, saj je v življenju vse polno takih in podobnih glasovnih zvez: v Metohiji, batrahiohiji, v Bahiji, stihiji, bronhiji, v oligarhiji, v patriarhiji, v anarhiji, v monarhiji, v hierarhiji, pri preroku Malahiji, Evtihijin...

Pisava in izreka besed z izvornim — ia — v slovenščini je že skoraj sto let živo v ospredju in se znova razgreje ob vsakokratnem novem pravopisu, ker nas izvorna pisava bolj veže, kakor je nekdanje Slovence, ki so tuje Sebastiane... mirno spremenili v Boštjane, Matjaže, Danijele, Alojze... ne meneč se za sosedo in njihova podoba ali drugačna načela. Tej naravni sproščenosti se znova počasi približujemo, čeprav za nekatere prepočasi.

Janko Moder
Nedeljski dnevnik,
Ljubljana, 21. avgusta 1988

Slovenska skupnost v Argentini se še bolj zapira sama vase

„Argentina ni več država, kamor smo prišli, ker drugam nismo mogli. Slovenija ni več raj, od katerega smo se odcepili.“ To sta dve misli iz referata Jožeta Bokaliča, župnika iz Lanusa v Buenos Airesu, izrečeni na okrogli mizi z naslovom „O vprašanju slovenstva v Argentini v obeh druge generacije“.

Jože Bokalič je bil namreč eden od štirih uvodničarjev na omenjeni okrogli mizi, ki jo je v petek zvečer v Buenos Airesu pripravila Slovenska kulturna akcija. Poleg njega so s svojimi referati nastopili še Andrej Rot, predsednik Slovenske kulturne akcije, Marjan Adamič in advokatinja Katica Cukjati. Vsi štirje uvodničarji so bili rojeni v Argentini.

Ravno prvi, Bokaličev referat, je sprožil največjo polemiko, saj avtor

v njem na podlagi lastnih izkušenj župnikovanja v slovenski vasi v Lanusu med drugim trdi, da je v slovenski skupnosti opaziti zaprtost in predvsem tradicionalno vernost. Po vojna slovenska emigracija je v dolgih desetletjih sicer ohranila slovenski jezik in vrednote, vendar za ceno popolne izolacije iz argentinske družbe. O tem Bokalič pravi: „Izkušnja Slovenske vasi nam govori o zaprtosti slovenske skupnosti, ki živi navznoter, saj se je praktično odcepila od vsega ostalega okolja in živi zgolj zase. V tej zaprtosti je tradicionalna vernost zelo močna in trdna, vendar to versko življenje ne daje dovolj moči skupnosti, da bi zaživela na novo. Ta tradicionalni duh, kot da čaka neko izumrtje, kot da nima poleta v bodočnost.“

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Pomlad je prišla v deželo, a ni prinesla veselja, marveč le novih skrbi. Načrt, ki mu je vlada dala ime prav po tem letnem času, je sicer prinesel nekoliko miru v inflacijsko spiralo, a nikake prave rešitve za težke probleme argentinskega gospodarstva. Morda je eden izmed redkih žarkov svetlobe bila za radikale izvolitev zunanjega ministra naše države za predsednika 43. rednega zasedanja Organizacije združenih narodov. Naknadno je imela ta zmaga še svojevrsten pomen, saj je proti njemu tekmovala Nita Barrows, iz države Barbados, ki je imela vso zaslambo Londona in angleške diplomacije. Govodirilo se je celo, da so ZDA oddale svoj glas zanjo. Vsekakor je zaslamba večine latinskoameriških držav in pa bloka držav tretjega sveta delovala učinkovito, ter je Dante Caputo prejel 91 glasov proti 66. V Londonu so to izvolitev tolmačili kot poraz njihovih naporov. A kot v drugih zadevah, jih bolj skrbijo konkretni problemi, tudi v zvezi z Malvinami, kot pa blesteče a neučinkovite diplomatske poteze.

ZRAK IN VIHAR

Pod pritiskom zunanjih upnikov se je vlada dokončno zavezala, da iz-

vede takoimenovano gospodarsko „odprtje“. Država je bila doslej, v gospodarskem oziru, neke vrste zaprta trdnjava. Uvoz raznih industrijskih produktov drugih držav je bil v mnogih primerih prepovedan, v večini primerov pa obdavčen z močnimi taksami, ki so indirektno (ali pa direktno) branile domačo proizvodnjo.

Pod okriljem teh ukrepov, in pa svojevrstnih okoliščin, je argentinsko gospodarstvo v mnogih področjih pričelo zaostajati za ostalim svetom. Tehnološka razlika je postajala vedno večja, in se spremenila v velik prepad. Domača proizvodnja dejansko pod enakimi pogoji ni zmogljiva, kar se cen tiče, in tui glede kvalitete konkurirati tujim izdelkom. Poleg tega se argentinska industrija nahaja še v težkem položaju, zaradi finančnega stanja in davčnih otežitev.

Vendar obramba, ki so ji tvorili carinski ukrepi, ni resnično koristila argentinski industriji, marveč je le še podpirala ostarelost in okostenelost. To je nagnila gospodarskega ministra za časa zadnje vojaške vlade, Martínez de Hoza, da je tedaj odredil svojevrstno gospodarsko „odprtje“. Vsekakor ni v tem oziru, kot še v mnogih drugih, raču-

so potrebne, ker je „vse že tu“. O vzgoji slovenskih otrok je govorila Katica Cukjati, ki je opozorila, da so slovenske šole tako kraj sčete kot tudi žetve. Pri tem je opozorila na povezavo družine, slovenskih domov in šol in na dilemo, ali je mogoče slovenske kulturne vrednote mladini posredovati tudi v drugem (predvsem španskem in angleškem jeziku).

Druga slovenska generacija slovenstvo doživlja na precej drugačen način kot prva. Jože Bokalič je to v svojem referatu ponazoril z zanimivimi prispevki, ko je dejal, da mora na novih tleh zrasti drevo, ki bo imelo korenine v daljni slovenski zakladnici, vendar pa bo moralo pogratje veje v novo argentinsko realnost.

Marko Jenšterle,
DELO, 30. avg. 1988

Op. uredništva: Marko Jenšterle je že nekaj mesecev dopisnik Dela v Buenos Airesu. Njegovo poročilo je objektivno, edino naslov ne odgovarja ne debati pri okrogli mizi ne resničnemu stanju.

DVOGLAV

Angeloz je od vsega početka, kot smo že omenili, imel pomisleke na sporazum, zlasti na tisti del, ki bi vezal tako radikale kot peroniste, da

Veliki brat te poslušá

Še višje so segala ušesa slovenske policije in vlade. V Mladini št. 14, 8. aprila letos opisujejo, kako so našli prisluškovalne naprave v počitniški hiši nadškofa Pogačnika v Bohinju: O Mlakarjevi vili, vikend hiši ljubljanske nadškofije, smo se pogovarjali z dr. Alojzijem Snojem, danes duhovnim pomočnikom v župniji Šmartno pod Šmarno goro, leta 1979 pa škofijskim tajnikom.

Posodobitev, ki je na neki način pogoj možnosti pričujočega zapisa, sega v prvo polovico leta 1974, ko je PTT podjetje Kranj v hišico napeljalo telefon. Ta je deloval brezhibno vse do leta 1979, ko so se med telefoniranjem začele pojavljati motnje in je telefon na trenutke popolnoma umolknil. Kljub večkratnim prijavam ljubljanske nadškofije, PTT podjetju vse do pričetka počitniške sezone, 1. julija, okvare ni uspelo najti in odpraviti. Tako telefon ni deloval normalno niti 15. julija, ko sta se, kot že več poletij pred tem, na počitnice odpravila škof dr. Stanislav Lenič in tedanji tajnik Alojzij Snoj. Že takoj dopoldan drugega dne njunega bivanja v Bohinju se je na ponovno prijavo telefonskih motenj oglašil poštni uslužbenec, da bi telefon popravil. Najprej je skrbno pregledal kakih petnajst metrov dolg kabel, ki je v celoti potekal po površini hišnega zidu: od mesta, kjer se je telefonski kabel, ki je bil iz dnevne sobe napeljan skozi steno,

pojaval na površini zidu do hišnega vogala. Ker na tem delu kabla ni našel kratkega stika ali kake druge okvare, se je napotil do telegrafskega droga, vendar kabel tudi tam ni bil poškodovan.

Ker mu okvare ni uspelo odkriti, jo je poskušal najti še na mestu, kjer je bil kabel napeljan skozi steno. Ves kabel od hišnega vogala do telefona je namreč potekal po zunanji strani hišnega zidu, le del, ki je bil dolg, kolikor je debela stena, je bil skozil zid napeljan neposredno v dnevno sobo, v kateri je bil telefon. Odšel je torej v dnevno sobo, odklopil žici in nato z druge, zunanje strani poskušal izvleči kabel, ki je v steni ležal v cevi. Kabel se je sprva upiral, ko pa ga je končno izvlekel, je na njem opazil odebeltive. Del, ki je bil odebeltiven, je bil ovit z izoliranim trakom, zato sem domneval, da sta bila na tem mestu dva konca kabla zvezana skupaj. Monter je dejal: „Gotovo je bila okvara tu“, odvil izolirani trak in odšel v avto po drug, nov kabel. Sam sem ga ves čas spremljal, gledal sem, kaj dela in na mestu, kjer je bila izolacija odstranjena, opazil lot. Zdelo se mi je čudno, da bi bil kabel kakih deset centimetrov preden je iz stene prišel v dnevno sobo zvezan in spajkan, kakaj kolikor mi je znano, električarji tega navadno ne delajo v steni. Medtem ko je monter odšel v avto, sem od blizu pogledal mesto,

(3) kjer naj bi bila — kot sem sprva domneval — oba dela kabla spojena, in tam, kjer je bil lot, opazil kot las tanko, morda samo milimeter dolgo žičko. Ko se je monter vrnil, sem ga opozoril na žičko. Prebledel je in mi nekoliko prestrašeno odgovoril z vprašanjem: „Ali mislite, da je to kaj bilo?“ Kabel, ki ga je poštni uslužbenec izvlekel iz zidu, sem nato vzel, monter pa je vstavil novega in telefon zopet priključil na napeljavo. A preden je odšel, me je prosil, naj mu kos kabla, ki ga je zamenjal, izročim, češ da mora pokazati, kaj je vse dopoldne delal, da bi tako imel nekakšno opravičilo za svojo odsotnost. Kabel sem mu izročil.

Naslednjega dne sva še z nekim duhovnikom, ki je bil takrat na dopustu v Bohinju poskušala odkriti, kaj bi lahko pomenila prej omenjena tanka žička. Kopatj sva začela na mestu, kjer je kabel izginjal v steni in v globini kakih deset centimetrov morda kak centimeter manj — odkrila dve žički, ki sta vodili od telefonskega kabla v smeri stene, ki meji na hodnik. Sledila sva tema dvema žicama, ki sta v višini kakega metra in pol skozi steno dnevne sobe peljali na hodnik oz. v predprostor in se pod ometom stene na hodniku spustili do tal. Obe žici sta nato tik nad tlemi še šli skozi steno v dnevno sobo. Vsaka od njiju se je razcepila v dve žici, in ko sva kopala naprej, sva pod ometom odkrila dva transformatorja. Do vsakega od obeh transformatorjev sta vodili dve žici, od transformatorja do mikrofona pa le ena. Kmalu sva odkrila tudi prvi mikrofoni, ki je ležal komaj kak cen-

timeter pod ometom stene v dnevni sobi. Zica drugega transformatorja pa je vodila skozi steno spet nazaj na hodnik, se nadaljevala po steni hodnika in nato pod pragom vrat naprej na verando, kjer je bil pod desko v tleh montiran mikrofoni. En mikrofoni je bil potemtakem nameščen v dnevni sobi, drugi pa pod lesenim podom na verandi. Transformatorja sta bila v dnevni sobi prejkone zato, ker je bil preko stene položen še lesen opaž, ki je transformatorja še dodatno varoval pred odkritjem.

Škofa Leniča najdba naprav ni pretirano presenetila, pa tudi nadškof Pogačnik, ki je takrat vodil ljubljansko nadškofijo, ni bil videti kaj prida presenečen. Morda je bil prej užaloščen, da se te stvari še vedno dogajajo in da vlada tolikšno nezaupanje do vernih ljudi. Sam nisem bil presenečen nad tem, da naprave še vedno nameščajo, bolj me je presenetilo dejstvo, da sem jih našel.

Sami najdbe prisluškovalnih naprav nismo obežali na veliki zvon, nismo pa je tudi zamolčali ali prikrivali; o napravah se je preprosto govorilo in sčasoma so duhovniki in drugi ljudje izvedeli zanje. Tako je vsa stvar počasi postajala bolj ali manj javna.

Glede na to, da sta bili prisluškovalni napravi nameščeni zares strokovno, so ju lahko montirali samo ljudje, ki so za to usposobljeni. Po drugi strani jih je lahko montiral le nekdo, ki je te naprave posedoval. Nek zasebnik takšnih naprav verjetno nima in jih tudi ne zna tako strokovno namestiti...

na s posebnostmi tukajšnjih gospodarstvenikov in trgovcev. Vsem nam je še v spominu poplava tujih izdelkov, od avtomobilov do odvijalcev, nekaterih kvalitetnih, drugih naravnost kvalitetno goljufivih, ki so jih ljudje masivno kupovali, medtem ko se je domača industrija rušila, saj so inustrijalci raje delovali kot uvozniki veletrgovci, kot pa da bi aktualizirali svoje obrate. Državno gospodarstvo je bilo res zaprto, in je potrebovalo svežega zraka, a vrata so odprli na stečaj (in še okna povrhu). Vdrl je vihar, in bolnik, ki se je dotlej nekoliko dušil, je skoraj umrl za pljučnico.

Ni torej čudno, da je domala ves svet argentinske industrijske dejavnosti, ostro nasprotoval, in se do konca boril, da bi preprečil uvedbo tega novega „odprtja“. Moč in teža zunanjega dolga je bila večja. Vlada se je vdala tujemu pritisku, in odločila ta nov korak, katerega izid je vsekakor nejasen.

VIHARNI VRHOVI

Ko je vse izgledalo, da bo prišlo do sporazuma med radikali in peronisti glede ustavne reforme, in glede potrditve za predsednika, v volilni zbornici, najbolj voljenega kandidata, so pogajanja padla v vodo. Vzrok je bil enostaven. Predsednik Alfonsín je ob neki priliki pozval ljudi naj se odločijo za „resnega moža“, ne pa za „lahkomiselnega moža“. Vsi so dobro razumeli, da je cikal na Angeloz in na Menema. Peronistični kandidat je znan po svoji veseli naravi. Beseda „frívolo“, ki jo je uporabil Alfonsín, se prevede kot „prazen, lahkomiselen nepomemben; opolzek, nespodoben“. Nekoliko hude trditve.

Peronisti so takoj reagirali. A ker niso smeli pokazati, da jih je prizadela „lahkomiselnost“, so se spravili na drugi del predsednikove trditve, ko je rotil naj narod ne vrže „v koš“ pet let naporov. Kritike so torej deževale na pet let radikalnih neuspehov, in pa na dejstvo, da je predsednik postal „vodja Angelozove volilne kampanje“.

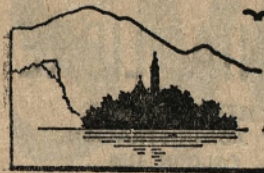
A direktna posledica te afere je bila, da so s strani peronizma direktno prekinili vsak nadaljnji stik glede teh „vrhunskih konferenc“. Ko je potem še Angeloz sam izrazil svoje pomisleke, in objavil svoja nasprotovanja temu sporazumu, so politični opazovalci naredili križ na ta sporazum, vsaj v kratkem roku.

S tem bi bil celoten primer zaključen, če ne bi na prizorišče stopili najprej komisija za verske odnose, za njo pa policija.

Načelnik oddelka za zatiranje kriminalitete je še z dvema uslužbencema prišel k nam v nadškofijo, od tu pa smo se s črnim službenim mercedesom skupaj odpeljali v Bohinju.

Menili so, da ne gre za prisluškovalne naprave, temveč za neke neznane predmete, ki so bili v hišo po vsej verjetnosti vžidani že od samega začetka naprej; dodali so, da je mogoče, da so se v času, ko so hišo gradili, znašli v malti. Če pa bi morbiti le šlo za prisluškovalne naprave, so jih po njihovem mnenju verjetno vgradili ljudje iz cerkvene hierarhije, ki so hoteli drug drugega nadzorovati. V dokaz nam je načelnik pokazal neke revije iz Vzhodne Nemčije, v katerih je bilo s fotografijami dokumentirano, da so cerkveni ljudje drug drugemu nastavljali prisluškovalne naprave. Dodal je, da je kaj takega tudi tukaj zelo verjetno.

S po enim mikrofonom na verandi in v dnevni sobi so bili prisluškovalci na tekočem z vsem dogajanjem, prislušniki so lahko domala sleherni besedi, ki je bila izrečena. Razgovori škofa in nadškofa z obiskovalci so bili prejkone glavni predmet njihovega zanimanja in obenem motiv za postavitev prisluškovalnih naprav. Kako močno je bilo to zanimanje, lahko posredno sklepamo iz dejstva, da je bila počitniška hišica obljubljena dva meseca v letu, škof in nadškof pa sta tu prebila vsak po borih štirinajst dni.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Lutkovno gledališče iz Ljubljane je nastopalo na mednarodnih lutkovnih festivalih na Japonskem. V sklopu 15. svetovnega kongresa lutkovne zveze je v japonskih mestih Nagoya, Sida in Tokio nastopalo 15 skupin iz Evrope in med te so uvrstili tudi ljubljanske lutkarje, ki naj bi nastopili s Sapramiško Svetlane Makarovičeve. Organizatorji so si izbrali tudi predstavo za odrasle, Aristofanovo Lizistrato, a zaradi množice potrebnih sodelujočih pri predstavah so lutkarji morali odpovedati nastop. Po turneji so pa še na predolimpijskih prireditvah v Seulu pokazali omenjeno igrice.

MARIBOR — Mariborsko letališče je v prvem trimesečju pristalo 187, ki so pripeljali 18.500 potnikov in 155 ton tovara. Vendar pa ima letališče predviden primanjkljaj v svojem letošnjem proračunu. Upajo ga vsaj nekoliko znižati s prihodom šolanja pilotov tujih letalskih družb.

LJUBLJANA — Mleko bi moralo stati 1.400 din, so rekli v ljubljanskih mlekarah. Sicer pa je prodajna cena 695 din, od katere odpade celih 350 din za vrečko iz pvc. S tem naj bi na dan imeli sto milijonov izgube. To pa je tudi razlog, da je začelo primanjkovati mleka, posebno alpskega, ki je trajnejše. To se občuti še predvsem v obalnih občinah.

KRANJSKA GORA — Jezero Jasna, ki bi moralo dobivati vodo iz Pišnice, je začelo hirati. Pišnico so namreč zregulirali in z njenimi vodami ob-

novili malo vodno elektrarno. S tem pa primanjkuje vode jezeru, ki mu je gladina močno upadla. A najslabše je to, da so odkrili, da je kanalizacija iz bližnjih hotelov zelo neurejena in je zato kopanje sploh bilo prepovedano. Gadino bodo zvišali s posebnim pragom na Pišnici, ki bi omoča dotok sveže vode, kanalizacija pa še (dolgo) ne bo do izpopolnila.

LJUBLJANA — Iskra in Siemens sta podpisala pogodbo o partnerstvu. Smatrajo za potrebno to partnerstvo, da obdržijo pridobljene uspehe na polju razvoja javnih telefonskih central, ki so danes vse bolj digitalizirane.

NOVA GORICA — Prva mednarodna računalniška olimpiada se je odigrala v prostorih tovarne Iskra Delta. Na njej je sodelovalo 22 srednješolcev iz devetih držav. Naslednje leto naj bi bila olimpiada v Bonnu. Letonje so se udeležili srednješolci iz ZRN, ZSSR, ČSSR, Bolgarije, Poljske, Francije, Nizozemske, Poljske in Jugoslavije.

MUENCHEN, ZRN — Slovenski likovniki so imeli razstavo svojih del v galeriji bavarske deželne banke. Trideset slikarjev, kiparjev, grafikov, fotografov in tapiseristov so predstavljali Münchenski publiki svoja sodobna dela.

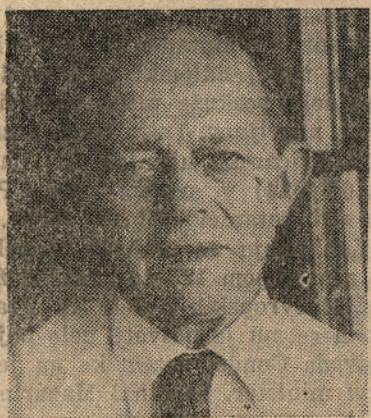
LJUBLJANA — Realni dohodki v Sloveniji so v začetku junija bili za 5,7 odstotka nižji v primeri z lanskim junijem. Povprečen dogodek je znašal 540 tisoč dinarjev (en dolar — 2700 din).

sanjuanskih blokistov? Verjetno. Radikalom je sporazum glede senatorskega imenovanja v Salti pokazal, da je to ena izmed možnih poti. In veljaki v stranki bi raje izbrali to pot, kakor pa potem zašli v težka pogajanja z Alsogarayevo UCeDe.

Posledica teh volilnih spekulacij, iskanj in pogajanj pa bo verjetno ta, da bodo po številnih volilnih okrožjih države kar dve listini z Angelozovo predsedniško kandidaturo. Takorekoč dvoglasna formula. Kdo bo potem podpredsednik? Vprašanje poznejših pogajanj, ko bo izid že jasen.

Medtem pa Menem seveda ne počiva, in tudi skuša pritegniti čim več skupin. Med te spada Krščanska demokracija. Na narodni konvenciji je večina glasov pokopala srednjelevičarsko povezavo, o kateri je sanjal strankin predsednik Auyero. Ta je nato segel po enomesečnem dopustu, medtem ko KD sklene povezavo z Menemom. Vsekakor to za argentinsko krščansko demokracijo pomeni nove težave, in nov korak nazaj.

Maksimilijan Osojnik 75 - letnik

Pisatelj, pesnik in vztrajen delavec za slovenstvo Maksimilijan Osojnik je izpolnil 24. septembra letošnjega leta petinsedemdeset let plodovitega življenja. Petinsedemdeset let je doba, ki ima v sebi obilno vsebino. In če je ta vsebina tako pisana in obširna kot Osojnikova, jo je težko opisati v nekaj vrsticah.

Saj je že kot otrok (in preden je vstopil v osnovno šolo, bral razne liste in knjige ter pisal pesmice pri svoji domači vasi Podpeci (župnija Črna pri Prevaljah). Po končani osnovni šoli ni bilo denarja za gimnazijo, zato se je šele petindvajsetleten vpisal v kmetijsko šolo v št. Jurju in jo tudi končal. Ravnatelj ga

je hotel poslati v Švico ali Holandsko na nadaljevanje študija, a je moral ostati doma, ker ga je oče potreboval za delo na novem posestvu na Tolstem vrhu pri Ravnah na Koroškem. Tam se je poleg kmetovanja ukvarjal s stanovskim in prosvetnim delom.

A je nenadoma prišel vpoklic k vojakom v Srbijo. Vojaška služba se mu je zavlekla v jugoslovansko-nemško vojno. Po nekaj dneh hudega vojskovanja je v Grčiji padel v ujetništvo. Od tam so jih Nemci gnali peš preko cele Makedonije v Bolgarijo, kjer so brez vsake strehe trpelje grozno lakoto, žejo, uši, malarijo... Od tam v Romunijo, čez nekaj tednov na sever Nemčije, nazadnje so ga pa poslali v municijsko tovarno blizu Hamburga. Težko delo in hud mraz sta ga skrajno izmučila. Našel pa je — poleg tega — priliko, da se je naučil nemščine, poljščine in ruščine.

Komaj še živ se je vrnil domov, kjer se je pa razvijala komunistična revolucija. Nemci so ga vpregli v službo, istočasno pa tudi priznani v informativno in propagandno delo. Kmalu je spoznal, kaj je partizanstvo in OF. Uprl se jim je in je seveda bil obsojen na smrt. Moral je bežati v Grebinj, kjer so ga prijeli

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Poroki. Poročila sta se v cerkvi Imaculada Concepción Ivko Rogina in Andrea Agüero; želimo jima veliko sreče in božjega blagoslova.

V cerkvi Sagrado Corazón de Jesús v Moronu pa sta se poročila Lučka Cesar in Miguel Pereira. Iskreno čestitamo!

Umrli so: v prov. Santa Fe šolska sestra Majda Grzetič; v torek, 27. sept., pa v Ramos Mejiji Ivanka Trobec. Naj počivata v miru!

V knjižnici Zedinjene Slovenije so na razpolago sledeče nove knjige:

Velika ilustrirana enciklopedija:
Naravna bogastva
Sodobna zgodovina
Doba prevratov
Človek in družba

Edgar Wallace:
Skrivnostna bucika
Šaljivec
Nenavadna grofica
Svet pravičnih

Erle Stanley Gardner:
Krivoprišezna papiga

BUENOS AIRES

MEDORGANIZACIJSKI SVET

V petek, 16. septembra je bila v Slovenskem domu v San Martinu 4. redna seja Medorganizacijskega sveta.

Kakor je že navada, kadar so se je v posameznih slovenskih domovih, je najprej podala poročilo o delu v Domu predsednica Doma Marija Keržičeva: Delo v Domu je zelo živahno: vsak dan v tednu je kak sestanek ali vaja: folklor, odbojka, telovadba, petje, šport, šah, versko in družabno življenje se gojijo v Domu. Šolo obiskuje 31 otrok; vodi jo Katica Dimnikova s sodelovanjem 6 učiteljic in kateheta. Liga ženama ima mesečne sestanke s predavanji, katerih se udeležujejo tudi nekateri člani. Živahno delujeta tudi SDO in SFZ in pridno pomagata pri delu v Domu. Za stavbo imajo še veliko načrtov.

Nato je predsednik Zedinjene Slovenije prešel na dnevni red: Najprej je povabil na čim večji obisk srečanja javnih delavcev 10. oktobra na Slovenski pristavi. Nadalje je bil razgovor o šolski koloniji v kórdobskih hribih. Otroci tam pridobijo veliko v znanju slovenščine in spoznavajo otroke iz drugih Domov, s katerimi se spoprijateljijo in

in zasliševali gestopovci, a se jim je znal bistroumno izmuzniti.

Bil je predstavljen v Velikovec in tam je 5. maja 1945. za eno uro ušel partizanom, ki so zasedali Koroško. Bežal je h Gospe Sveti, od tam pa v Laundsdorf. Angleži so tam pobrali vse raztresene Slovence in jih odpeljali v Vetrinj k drugim beguncem. Od tod mu je bila začrtana pot v Lienz in pozneje v Spittal. Tu je po 14 mesecih priprave položil izpite čez štiri gimnazije in malo maturo. 11. aprila 1948. se je poročil z Bidevčovo Francko (rodilo se jima je šest otrok), 28. novembra istega leta je pa stopil z novo družino na argentinska tla.

Za slovensko skupnost v Argentini že od začetka veliko dela in žrtvuje. Deloval je pri Čebelici (hranilna podpora ustanova) in Družabni pravdi (ustanova za socialne probleme). V Katoliški akciji je deloval že v taborišču. Tudi pri Vincencijevi konferenci je bil član že od začetka in je še danes odbornik. Za razširjanje slovenskega tiska je vedno veliko skrbel.

Najbolj pri srcu mu pa je kulturno-literarno delo. Še doma je poleg pesnic in črtic napisal drame: Roparski poglavar (igrana v Guštanjnu), Mejnik, Boj za svobodo in Bratvska pravda (dal jih je v popravilo dr. Josipu Mešku, a so mu jih pozneje požgali Nemci, skupaj z vsemi njegovimi knjigami in papirji).

to prijateljstvo pri mnogih ostane celo življenje. Sklenjeno je bilo, naj spremljevalke kolonije podrobno pojasnijo staršem na roditeljskih sestankih korist, ki jih imajo otroci od bivanja na koloniji. Končno je predsednik Rezelj poročal o možnosti slovenskega privatnega pokopališča. Ukrajinci so ga namreč povabili na ogled njihovega pokopališča v Monte Grande. Tam so oni po dolgotrajnem trudu dobili 26 ha zemlje. 10 ha so že ogradili in sezidali splotje za administracijo in stanovanjke za čuvaja. Samo Slovincem in Slovakom nudijo možnost za nakup posamičnih ali skupinskih parcel. Posamezne parcele za grob 1x2 metra prodajajo sedaj po 4.000 do 12.000 avstrálov, odvisno od oddaljenosti od vhoda; parcele za grobnice 3x2 metra pa po 35.000 avstrálov. Možno bi bilo nabaviti tudi večjo parcelo za skupno slovensko pokopališče. Po daljši izmenjavi mnenj je bilo sklenjeno, naj Zedinjena Slovenija skliče sestanek interesentov za skupen ogled zemljišča, kar bo ta v najkrajšem času tudi storila.

OBLETNICA ROZMANOVEGA DOMA

V nedeljo, 4. septembra je že skoro pomladno sončno jutro privabilo veliko rojakov v prijazen, v prebujajočem se zelenju, Rožmanov dom.

Sv. mašo je daroval delegat slovensko dušnih pastirjev v Argentini, prelat dr. Alojzij Starc. V svoji homiliji je v zvezi z evangelijem poudaril pomen te ustanove slovenske ljubezni do potrebnih rojakov, poleg drugih dobrotelnih organizacij v naši skupnosti. „Dokler bo med nami moč vere v tej veliki Kristusovi zapovedi, bo tudi zvestoba slovenstvu!“

Po maši je predsednik Rožmanovegovega doma Peter Čarman izrekel dobrodošljico in pozdrav vsem gostom. V kratkem je obrazložil stanje dobrotelne ustanove, pokazal potrebe, ki so nujne: Vzdrževanje bolničarke, asistentke in pomočnice.

Zahvalil se je vsem rojakom, ki v nesebični ljubezni kakorkoli pomagajo, da se ohranja in vzdržuje ta potrebna ustanova: Tihim darovalcem, ki v potrebnem rojaku vidijo resničnega brata, za katerega imajo odprto srce in roke, „ne kadar bom imel kaj odveč“; pripravljeni so deliti svoj plašč.

Prav tako gre vsa zahvala vsem ženam in dekletom, katera ob naših prireditvah nesebično žrtvujejo toliko časa in naporega dela. To pot prav posebno še predsednici Našega doma iz San Justa Ljubi Lipuščkov in pomočnicam, ki so praktično prevzele vso skrb kosila. Enaka zahvala tudi naši dobri mladini, ki je tako vestno skrbela za potrebo.

Že v Argentini je napisal povesti: V nove zarje, Babilon, Rod izpod skal, Izlet v vesolje (izdana kot njegova prva in do sedaj edina knjiga, leta 1985 v Mohorjevi družbi v Celovcu) in še več začetih. Drame pa: Osojski mutec, Zaton slave, Planinske rože, Turjaška Rozamunda, Ilirska tragedija, Knezov zet, Družinska kronika, veseloigra Lovci in lovci; misijonski: Črni cerkovnik in Duh veje, koder hoče; otroške: Zaklad (igrana v San Justu in Slovenski hiši, leta 1962). Praprotno seme (igrana v San Justu, 1980), Prekleti grad, Mlado kraljestvo, Žalostna kraljična, Jasllice; in kot zadnja dela Dežela BI-BA-BO (prvikrat odigrana lansko leto v San Justu) in Kralj Matjaž. Posebno v San Justu — pri Balantičevi šoli — je mnogokrat sodeloval s svojim delom pri raznih šolskih prireditvah. Sedaj se ukvarja z dolgo zgodbo: svojim življenjepisom.

Črtice in pesmi so ali še vedno objavljajo: Naš dom, Koroška kronika, Družina in dom, Vestnik, Medobje, Duhovno življenje, Svobodna Slovenija.

Vsi, ki poznamo jubilarstvo delo — in teh je veliko — mu želimo še dolgega življenja in plodnega dela za slovensko skupnost in literaturo. Tem čestitkam se pridružuje tudi naš list, kateremu je bil slavljenec od vsega začetka naročnik, posebno pa še sodelavec, kakor tudi poverjenik. Bog vas živi!

V tako prijetnem vzdušju lepe sončne nedelje prijateljskega omizja, ob skrbno in okusno pripravljenem kosilu, pa veseli pesmi, čutimo in vedno znova potrjujemo, da smo Slovinci ena družina, četudi različnih sekundarnih pogledov; smo ena družina, bomo in moramo ostati ena družina!

PONOVITEV ZLATE MAŠE

V nedeljo, 11. septembra je bilo za našo srenjo zopet veselo doživljanje. Župnik Albin Avguštin je opravil zlatomašno opravilo v našem Domu, ob navzočnosti sobratov in lepega števila rojakov iz bližnje okolice, pa tudi drugi kraji so bili dobro zastopani. Ker je bil lep zimski dan in ker bi dvorana ne sprejela vseh navzočih, je bila slovesnost na prostem na okrašenem športnem prostoru.

Po sprejemu zlatomašnika, pri katerem sta ga pozdravila fant in dekle v narodni noši in mu izročile slovenski šopak, so ga spremljali k oltarju msgr. M. Gogala, dr. J. Rode, M. Borštnar, Fr. Čukjati in bogoslovec Fr. Šenk. Pridigo je imel dr. Gogala, ki je na kratko omenil življenjsko pot zlatomašnika in njegovo vneto ter uspešno delo v dušnem pastirstvu. Omenjal veličino duhovniškega poklica in pomen duhovnika za nas verujoče. Med mašo je bilo ubrano ljudsko petje, ki ga je spremljal na orglah lic. Janez Žnidar.

Po končani daritvi je bila na dvorišču kratka napitnica za vse navzoče, kjer je lahko vsak osebno pozdravil zlatomašnika, ravno tako pa tudi druge rojake. Po odmoru pa so vsi navzoči bili povabljeni ponovno pred oter, kjer so učenci šole pod vodstvom voditeljice Anice Klemen vprizorili kratek kulturni program v čast zlatomašniku, ki je bil začetnik in ustanovitelj slovenske šole v tem predelu. Po programu, so rojaki posedli mize do zadnjega prostora. Kot vedno, so se gospe v kuhinji pod vodstvom Mimi Senovršnik potrudile, da so bili gostje dobro postreženi.

Proti koncu obreda je ponovno povzel besedo dr. Gogala, še bolj obširno in domače pripovedoval življenjsko pot zlatomašnika, njegovo delo in uspeh povsod kjer je deloval. V imenu sobratov dušnih pastirjev je pozdravil zlatomašnika M. Borštnar, ki sta dolgo skupaj delala na argentinski fari, obenem pa sta skrbela za dušno pastirstvo med rojaki na tem področju.

V imenu Doma in v imenu verske in narodne skupnosti je pozdravil zlatomašnika A. Pirc. Omenil prizadevanje zlatomašnika ne samo na verskem polju, tudi v narodnem pomenu. Pripravil je, da je prav on skoraj pred štiridesetimi leti začel povezovati rojake, ki so se naselili v teh predelih, in pa tudi že pred vojno. Kakor je bil zlatomašnik ustanovitelj šole tako je bil tudi prvi pobudnik za naš tukajšnji slovenski dom.

Nato je še povzel besedo zlatomašnikov veliki prijatelj pisatelj Jože Krivec, kjer je z lepimi in bogatimi stavki omenjal svoja srečanja s slavljencem, posebno med počitnicami. Omenjal je tudi njegovo družabnost in gostoljubnost in pa ljubzen do naroda.

Končno se je oglasil zlatomašnik sam, se iskreno zahvalil vsem in vsakemu posebej za izkazano pozornost s to slovesnostjo. Kar je dosedaj naredil za bližnjega, ni njegova zasluga, to je bila dolžnost, ker mu je to Bog odločil. Nato je v šaljivih besedah pripovedoval razna doživljanja in srečanja, tako da ni manjkalo smeha in dvoran. Fant in dekle sta nato njemu izročila skupni dar, za katerega se je lepo zahvalil. Oglasila se je še pesem in nikomur se ni mudilo zapustiti vesele družbe.

Na fari, v kateri še vedno deluje, pripravljajo slovesnost, ki bo v petek, 30. septembra ob 20 uri, kjer bo navzoč škof iz San Isidro msgr. G. Casareto.

Zlatomašniku iskreno čestita tudi Svobodna Slovenija, katere naročnik in podpornik je slavljenec že od začetka.

MALI OGLASI

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk. T. E. 762-2840.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik — ponedeljek, sredo, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knava — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

POGREBNI ZAVOD

ORIENTE S.R.L. — Prevozi — Poroke — Rešilni avtomobili — Pogrebi — Za Slovence 15% popusta. Rep. O. del Uruguay 2651 (ex Camino de Cintura), San Justo, prov. Bs. As. T. E. 651-2500.

ZA DOM

POHIŠTVO: za jedilnice, spalnice, dnevnice, sobe, moderno in angleški stil. Martin Kovarič — T. E. 765-1682.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje — Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4374.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel, T. E. 664-1656.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm.é. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm.é. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandezias - Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

OBVESTILA

ČETRTEK, 29. septembra:

Seja izvršnega odbora Zedinjene Slovenije ob 20. uri.

SOBOTA, 1. oktobra:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

Tečaj za odrasle v Slovenski hiši ob 17.40.

NEDELJA, 2. oktobra:

Tombola v San Martinu, začetek ob 15.30.

Obletnica pri svetogorski Mariji: ob 16. pete litanije, maa in v dvorani spevoigra Kovačev študent.

Mladinska sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj ob 9.30, nato sestanek.

V Slomškovem domu po maši razgovor z Božidarjem Finkom o vtisih s potovanja po Evropi.

SREDA, 5. oktobra:

Zveza Slovenskih mater in žena ima redni sestanek, okroglo mizo o dvajezličnosti v naših družinah, pod vodstvom Marjane Batageljeve in Marije Finkove.

PETEK, 7. oktobra:

Kulturni večer SKA: Predavanje dr. Petra Urbanca iz Kanade.

SOBOTA, 8. oktobra:

V Slomškovem domu koncert Marijinih pesmi v priredbi SPZ Gallus ob 20.30.

NEDELJA, 9. oktobra:

32. obletnica Našega doma v San Justo.

PONEDELJEK, 10. oktobra:

Celodnevno srečanje javnih delavcev ob 9. uri na Slovenski pristavi.

SOBOTA, 15. oktobra:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

Tečaj za odrasle v Slovenski hiši ob 17.40.

SREDA, 19. oktobra:

Sestanek Lige žena-mati v San Martinu. Predava rev. Jože Škerbec: Vtisi z obiska domovine.

SOBOTA, 29. oktobra:

Proslava narodnega praznika in dneva slovenske zastave v Slovenski hiši.

Slomškov dom

Sobota, 8. oktobra ob 20.30

KONCERT MARIJINIH PESMI

v priredbi SPZ GALLUS

Vabljeni!

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA. V pritličju poslopja Sloge, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure. T. E. 658-6574 — 654-6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Urađuje ob četrkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 T. E. 651-1760. Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Moder).

Cena največ štirih vrstic \$ 12.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 40.-.

Slovenska kulturna akcija

11. kulturni večer

dr. Peter Urbanc

DISIDENTI V SLOVENIJI

V petek, 7. oktobra v mali dvorani Slovenske hiše ob 20. uri.

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

vabi rojake in prijatelje na letošnjo vele

TOMBOLO

DNE 2. OKTOBRA OB 15.30 URI

Prvi dobitnik bo najmodernejši TV APARAT PHILIPS TREND'3 C/R 20" na daljinsko upravljanje vreden 9.500 avstralov,

Tudi letos bo celodnevno

SREČANJE JAVNIH DELAVCEV

na državni praznik 10. oktobra na Slovenski pristavi

Pričetek s sv. mašo ob 9.00; razgovor ob 10.00. Opoldne bo na razpolago kosilo po zmerni ceni, za katero se je potrebno prijaviti najkasneje do 2. oktobra v pisarni ZEDINJENE SLOVENIJE ali po telefonu na št. 69-9503 in 628-3788.

Vabijo Zedinjena Slovenija in vsi Slovenski domovi Velikega Buenos Airesa

NOVICE IZ SLOVENIJE

STATENBERG — Grad Štatenberg je priljubljena točka za tatove. Vlomi se vrstijo čeli dve desetletji. V zadnjem mesecu juliju so odnesli približno 60 starih knjig, med katerimi so nekateri leksikoni, knjige o astronomiji, nekake stare tudi več kot 150 let. Začetek reševanja tega problema bi bilo nastavljenje oskrbnika, ki bi sam živel v gradu. Najbolj zanimivo je pa to, da nihče ne ve, kakne knjige so to bile, ker nikjer ni natančnega popisa knjižnice v gradu...

CELJE — Obdelovalna zemlja severno od ceste Trnovlje-Ljubecna je zastupljena. Z meritvami so prišli do tega, da je ogromno preveč kadmija, arzena, svineca in fluora. V poročilu pa ni omenjeno zakaj je do te zastrupitve prišlo.

ROZMANOV DOM

nujno potrebuje za nekaj ur na dan vestno gospo ali dekle, ki bi bila

BOLNIČARKA

in skrbna roka potrebnim. Pogoji in plača po dogovoru. Tel. 258-8952 ali 658-7027

NAŠ DOM

SAN JUSTO

v nedeljo, 9. oktobra

32. OBLETNICA

- ob 8.00: somaševanje v stolnici
- ob 9.00: akademija v Našem domu; umestitev novega dušnega pastirja.
- ob 13.00: kesilo — po kosilu tekmovanja v odbojki, nogometu in balinanju.
- ob 18.00: slavnostni govor dr. Andreja Finka, nato

igra

Miklova Zala

v režiji Frida Beznika.

Za sklep: prosta zabava

ob zvokih ORKESTRA

Slovenska Pristava v Castelarju

Materinski dan v nedeljo, 16. oktobra 1988

ob 9.30 sv. maša za žive in umrle mame pristavske srenje; ob 11.00 počastijo otroci in mladina svoje mamice.

XXI. Pristavski dan v nedeljo, 23. oktobra 1988 s celodnevni programom: slovesna maša za žive in umrle rojake pristavske srenje, skupno prijateljsko kosilo, popoldne kulturni program.

Jožko Šavli

Nagelj - slovenska roža

(4)

Nagelj se v tem obdobju že pojavlja tudi na Marijinih slikah, na katerih se v ozadju pojavlja znameniti božji vrtec (hortus conclusus, Paradiesgärtlein). Vrtec je z ograjo ločen od ostalega sveta, v njem je umirjena narava s cvetjem. Predloga temu motivu je svetopisemska Visoka pesem (Zaprta vrt si, moja sestra, nevesta... Vp 4, 12), ki je prispevka mistične zaroke Cerkve s Kristusom, vrtec sam pa podoba raja. Slike z rožami v božjem vrtu, med katerimi je tudi nagelj, imata še zlasti St. Lochner (ok. 1410-1451) in M. Grünwald (ok. 1470/75-1528). Med značilna dela iz te simbolike sodi npr. bakrorez „Marija s šopkom nageljnove“, ki ga je izdelal M. Schongauer (1453-1491). Sicer pa je najbolj znan Marijin simbol vrtnica ali roža. Iz molitvenih rož je sestavljen rožar, rožni venec.

V Slovenskem izročilu se božji vrtec nahaja kot motiv v ljudski pesmi. Kot mistična prispevka je predstavljal tudi v duhovnosti slovenskih ljudi eno najlepših doživetij. Uprizorjali so ga na Marijinih božjih poteh, kakor omenja še Valvasor (17. stol.). V prejšnjem stoletju ga poznaajo zlasti še dolenske in štajerske

božje poti. Motiv božjega vrta sicer nima neposredne zveze z nageljnove, vendar ga moramo na kratko opisati, saj pomeni enega najlepših mističnih prizorov v zgodovini slovenske duhovnosti.

Uprizoritev božjega vrta se je vršila na predvečer romarskega shoda. Romarji so se zvrstili po parih v procesijo. Ženske so nosile na glavah vence, navadno iz poljskih rož. Vodja na čelu je med petjem Marijinih pesmi popeljal procesijo na poseben prostor in jo ob petju po polžasto zavijal navznoter, dokler niso bili vsi strnjeni okoli njega. Sledila je potem pridiga. Po njej pa se je znova oglasilo petje, procesija se je začela odvijati navzven in se končno stekla v cerkev. Vrtec je udeležence potegnili v mistično zamaknjenost, pozabili so na vse skrbi zemeljskega življenja in njihove misli so bile osredotočene samo na molitev, prošnje in petje.

V obdobju pozne gotike se nagelj pojavi tudi na svetnih podobah. Flamski slikar Jan van Eyck (1386-1441) izdelal sliko „Mož z nageljnove“. Ob koncu gotike in na začetku renesanse t. j. na prehodu iz 15. v 16. stol. so nageljni na podobah že

pogostejši. Slikar hoče z živobarvnim nageljnove ustvariti točko pozornosti, ki se jasneje odraža od temnejšega ozadja. Lucas van Leyden (1496-1533) naslika cesarja Maksimilijana I. z nageljnove v roki. Tudi znani renesančni slikar Raffaello ustvari delo „Marija z malima Jezusom in Janezom“. Jezus ima v rokah nagelj, po katerem sega Janez.

Ob koncu gotike in ob nastopu renesanse postane nagelj simbol ljubezni in rodovitosti, kakor se nam kaže na mnogih zaročnih slikah, kakor nam kažejo dela mnogih slikarjev, med katerimi izstopajo A. Pisanello, L. Cranach st., W. Wolgemut, H. Holbein st. in tudi znani A. Dürer. Znani pridigar in naravoslovec H. Bock imenuje nagelj Marijino rožico (Märgen Röslein) ter mu v svojem znamenitem delu „Kreuter-Buch“ (Stasbourg 1546) posveča posebno poglavje pod naslovom „Von Grasblumen oder Negelin“. Nagelj pa sedaj že izgublja svoj mistični značaj, v katerem še niti ni docela živ.

Obdobje renesanse t. j. preporoda prebudi v Evropi zanimanje za naravo in za odkrivanje njenih skrivnosti. V tokovih novega zanimanja javnosti najde svoje mesto tudi nagelj. Znova zaslovi kot zdravilna roža, katere sok naj pomaga zoper kugo in vonj zoper nalezljive bolezni. V svojstvu tedanjih zdravnikov navajajo nagelj vsled tega že v prvi polovici 16. stol. številni naravoslovci. V svoji knjigi ga omenja npr. znameniti nemški učenjak L. Fuchs (1500-1566), zdravnik mejnega grofa v Ansbachu ter vseučiliški profesor

v Tübingenu. Njegova knjiga „De historia stirpium“ (Basel 1542) je bila takoj prevedena v francoščino in je postala uspešnica.

Švicarski naravoslovec C. Gesner (1516-1566), ki v svojih spisih prav tako omenja nagelj, pa ni imel sreče, da bi za svojega življenja našel založnika. Njegova knjiga s številnimi lesorezi rastlin je izšla šele dvesto let kasneje z naslovom „Gesneri opera botanica“ (Nürnberg 1751). Naslednji naravoslovec in zdravnik, ki v svojih spisih ni pozabil omeniti nageljna, je bil italijanski učenjak P. A. Mattioli (1500-1577). Zaslovel je zlasti s svojimi komentarji k Dioskuridu (Benetke 1544), starogrškem naravoslovcu. Bil je osebnih zdravnik cesarjev Ferdinanda I. in Maksimilijana II.

V Evropi nastajajo v tem času ob gradovih in palačah zeliščni vrtovi. V njih se praviloma nahajajo tudi nagelj, kakor ga za nemške vrtove omenja npr. H. Sachs (1494-1576). Na Angleškem izda tedaj zeliščnik W. Turner svoj „Herball“ (1550), v katerem navaja, da se nagelj nahaja tudi v angleških vrtovih. Na Nizozemskem je vrtnarstvo že krepko razvito. Gojijo tudi zelišča, jih opisujejo ter preučujejo. Med nizozemskimi rastlinoslovci, ki v svojih spisih navajajo tudi nagelj, so najslavnejši R. Dodoens (Dodonaeus, 1517-1585), ki zaslovi zlasti s svojo „Stirpium historiae pemptades sex“ (1583, 1616); nadalje M. de l'Obel (Lobelius, 1538-1616) z več deli, med temi „Krydboeck“ (1581); in še zlasti Ch. de l'Ecluse (Clusius, 1526-1609), najznamenitejši med njimi,

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual No. 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1988: Za Argentino \$ 250; pri pošiljanju po pošti \$ 300; Zdrž. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Pağanini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTA DOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES T. E. 362-7215